GRØNT HJØRNE

OFFENTLIG INFORMASJON | NR 1 | 2017

Bli mester i matvett

s. 2-3

Stor sorteringsguide
s. 5-8

Refusjon av kasserte fritidsbåter
s. 4

Nye bestemmelser for fritidsrenovasjon
s. 9

Skattejakt på Askeladden bruktbutikk
s. 10-11

LEDER

BRUK LUKT OG SMAK, GLEM DATOMERKINGEN PÅ MATVARENE

Mange lider av datohysteri:

I en undersøkelse som Forbrukerinspektørene (FBI) gjennomførte og viste resultatet av på NRK 1 i oktober, fikk vi datoskeptikere bekreftet vår mistanke; Datomerking av matvarer (og andre produkter) er mest til fordel for produsentene. De får økt salg fordi fullt brukbare matvarer blir kastet uten grunn. I tillegg skapes det store mengder unødvendig matavfall.

Både smakspanel som besto av unge kokkestudenter og Toros profesjonelle smakspanel greide ikke å smake seg fram til hvilke matprodukter som var «utgått på dato». Syltetøy og yoghurt som var 6 måneder over datomerkingen ble godkjent som like godt som «ferske» produkter. 3 år gammel ketsjup ble kommentert som «best i test», og posesaus fra 1997 ble ikke ble luket ut av de profesjonelle testerne hos Toro.

De unge kokkelærlingene grein på nesen og syntes det var ekkelt når de fikk vite at de hadde smakt på 6 måneder gammelt syltetøy og yoghurt. Enda en bekreftelse på at det ofte er datoen som bestemmer om du synes maten er god eller ikke. Full støtte til de matkyndige som sier at vi skal bruke lukt- og smakssansene for å bestemme om matvarene er spiselige eller ikke.

«Rent hav under Polarsirkelen«

Etter mange oppslag i media som viser hvaler, fugler og fisk som lider en grufull død fordi de er proppfulle av plastavfall, har mange et ønske om å bidra til å redusere tilførselen av plastavfall til havet og rydde opp i det som allerede ligger i fjære. Dette gjelder også representantskapet i HAF som består av i alt 21 politikere fra de 6 eierkommunene. De oppfordre i en uttalelse fra sitt siste møte den 27.oktober i år, HAF og Polarsirkelen Friluftsråd til å samarbeide om et prosjekt kalt «Rent hav under Polarsirkelen».

Det er et prosjekt som skal samordne ressurser fra frivillige, organisasjoner, næringsliv og kommunene til å rydde mest mulig avfall på strendene i de 6 kommune som er HAF's virkeområde. Prosjektet må finansieres 50% av lokale midler mens de resterende 50% vil bli søkt finansiert av de midlene som myndigheten bevilger til slike tiltak.

Går alt som planlagt vil det i 2018 bli gjennomført strandrydding i større skala enn det vi har greid å få til hittil. Dersom vi greier å organisere bedre og alle de som ønsker å bidra frivillig stiller opp som aldri før skal vi gjøre et skikkelig lokalt løft og et lite bidrag til et bedre og renere hav.

Vi treffes i fjæra til våren!

Geir Nerdal
daglig leder

SLIK BELASTES MILJØ OG MENNESKER NÅR VI KASTER MAT

1/3 av all mat som produseres i verden blir kastet

Det kreves store vann- og jordressurser for å dyrke og foredle korn, kjøtt og andre råvarer

Verdens matproduksjon står for ca. 30 % av alle klimagassutslipp

Matsvinn alene står for 10 % av verdens klimagassutslipp

Verdens matproduksjon må øke med 60 % innen 2050 for å holde tritt med befolkningsutviklingen

DETTE KAN DU GJØRE FOR Å KASTE MINDRE MAT

PLANLEGGE RIKTIG
Planlegg ukens meny slik at noen av råvarene passer i flere retter.

HOLD ORDEN I KJØLESKAPET
God orden og hygiene i kjøleskapet kan spare husholdningen for mye matsvinn, og mye penger.

INNFØR RESTETORSDAG
Legg inn en ukentlig restedag. Matvett har innført begrepet Restetorsdag, slik at vi kan spise oss «ut av skapet« på torsdager, og handle inn ny mat med god samvittighet til helgen.

BRUK SANSENE FØR DU KASTER
«Best før«-datoen opplyser kun når produsenten mener at maten er på sitt beste.

TENK ALTERNATIV BRUK
Selv om råvarene endrer karakter, betyr det ikke at de er uspiselige.

OPPSKRIFTER

matvett.no/oppskrifter
matprat.no/restemat
restemat.blogspot.com

BLI MESTER I MATVETT PÅ 1-2-3

Foto: Morten Borgestad. IDE OG DESIGN: Made by Handverk, v/Eivind Stoud Platou med LOOP

Hvert år kaster hver og en av oss mye mat som burde vært spist, i gjennomsnitt 42 kg per person eller hver 8. handlepose. Dette er mat for mange tusen kroner i året som vi kunne brukt på helt andre ting.

Av og til blir mat dårlig uten at vi kan noe for det, men i prinsippet burde det ikke vært nødvendig å kaste mat i det hele tatt hvis vi planlegger innkjøpene våre, oppbevarer maten riktig og bruker sansene våre før vi kaster mat.

Hva er matsvinn?

Matsvinn er all mat vi kaster som burde vært spist før den ble dårlig eller som ikke er helt fersk lenger. Dette kan være brød fra i går, bananer som bare er brune utenpå eller tomater som er for bløte for salaten, men gode for en pastasaus. Appelsinskall, kjøttbein, potetskrell og lignende er matavfall og skal sorteres som det i de kommunene som praktiserer kildesortering på matavfall.

Hvorfor kaster vi så mye mat?

For 40 år siden var det ingen som snakket om kasting av mat og sløsing med råvarene. Da spiste vi opp maten vår og lagde nye retter av middagsrestene fra i går uten å lure på om dette var trygt eller godt.

Gradvis har vi blitt mer kravstore til mattrygghet og utbud av råvarer, og samtidig mer avhengig av ferdigmat for å få hverdagen til å gå rundt. Vi utnytter sjelden hele råvaren når vi kokkelerer, og mange vet ikke hvordan de skal bruke restene av råvarer og ferdige retter på nye og spennende måter.

Vi har glemt gamle tradisjoner for å høste det som finnes i naturen, og bearbeide og oppbevare maten på en måte som gjør at den varer lenge

Vår uvitenhet gir mye matsvinn

Vi kaster mye mat bare fordi den er utgått på dato. Vi mangler kunnskap om forskjellen mellom «best før» og «siste forbruksdag», og vi er ikke er trygge på hvordan mat skal se ut og lukte når den ikke er helt fersk, men fremdeles kan spises. Mye mat kaster vi derfor av uvitenhet. Vi tror maten er blitt til avfall og er redde for å bli syke (tørt brød, bløte tomater, middagsrester, mat som er utgått på dato, hard ost med mugg på og som kan skjæres bort).

Vi kjøper for mye mat, lager for mye mat og tar ikke vare på restene. Hvis vi spør oss selv om hva vi har i skapet fremfor hva vi har lyst på til enhver tid, så er sjansene større for at vi ikke må kaste den maten vi allerede har. Vi tenker nok lite på all ressursbruken som finner sted på veien fra maten blir laget til du har den på bordet hos deg. All mat har en verdi og det er viktig å spise opp alt du har kjøpt.

MOTTAK AV KASSERTE FRITIDSBÅTER

Miljødirektoratet refunderer etterskuddsvis hele eller deler av utgiftene for transport av kasserte fritidsbåter til mottak. Den som leverer fritidsbåten vil motta kr 1000,-

Hvordan levere en kassert fritidsbåt?

Alle fritidsbåter opp til 49,21 fot (15 meter) kan leveres til mottak med tillatelse til å håndtere disse båtene.

Små fritidsbåter kan leveres til avfallsmottak i kommunen, eller i nærheten av kommunen, fra 1. oktober 2017. Med små båter menes båter med skroglengde under 15 fot (4,57 meter) og uten innenbords motor. Kajakker, kanoer og lignende farkoster kan også leveres til mottakene i kommunene.

Ordningen med avfallsmottak for fritidsbåter i kommunene er under utbygging og det finnes ennå ingen komplett oversikt over alle anlegg. Ikke alle avfallsmottak kan ta imot fritidsbåter.

Oversikt over mottak for små båter kommer på **sortere.no**

Hvordan søke

1. Den som eier eller den som leverer inn en fritidsbåt, må ha med skjema du finner på **www.miljodir.no/avfall** til avfallsmottaket for signering/ bekreftelse på at båten er levert. Alle felter i skjemaet må fylles ut.

2. Eier eller den som har levert båten, må sende inn søknad om refusjon via Miljødirektoratets elektroniske søknadssenter. Skjemaet med bekreftelse på at båten er levert til et godkjent avfallsmottak, må legges ved refusjonssøknaden.Søknader uten skjema med bekreftelse på at fritidsbåt er levert, vil ikke bli behandlet.

FINN MOTTAK 2

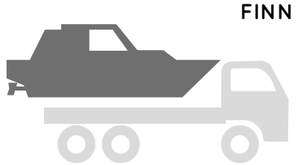

15 - 49,25 fot
Oversikt over mottak for store båter på:
www.sortere.no

0 - 15 fot
Oversikt over mottak i din kommune på:
www.sortere.no

Lever båt på mottak. Få skjema signert og godkjent av mottaket

Ta bilde eller scan inn skjemaet, last det opp i Miljødirektoratets elektroniske søknadssenter
soknadssenter.miljodirektoratet.no

Når skjemaet er registrert mottar du 1000 kroner.

NAPP MEG UT!

Helgeland Avfallsforedling IKS

SORTERINGS-GUIDE

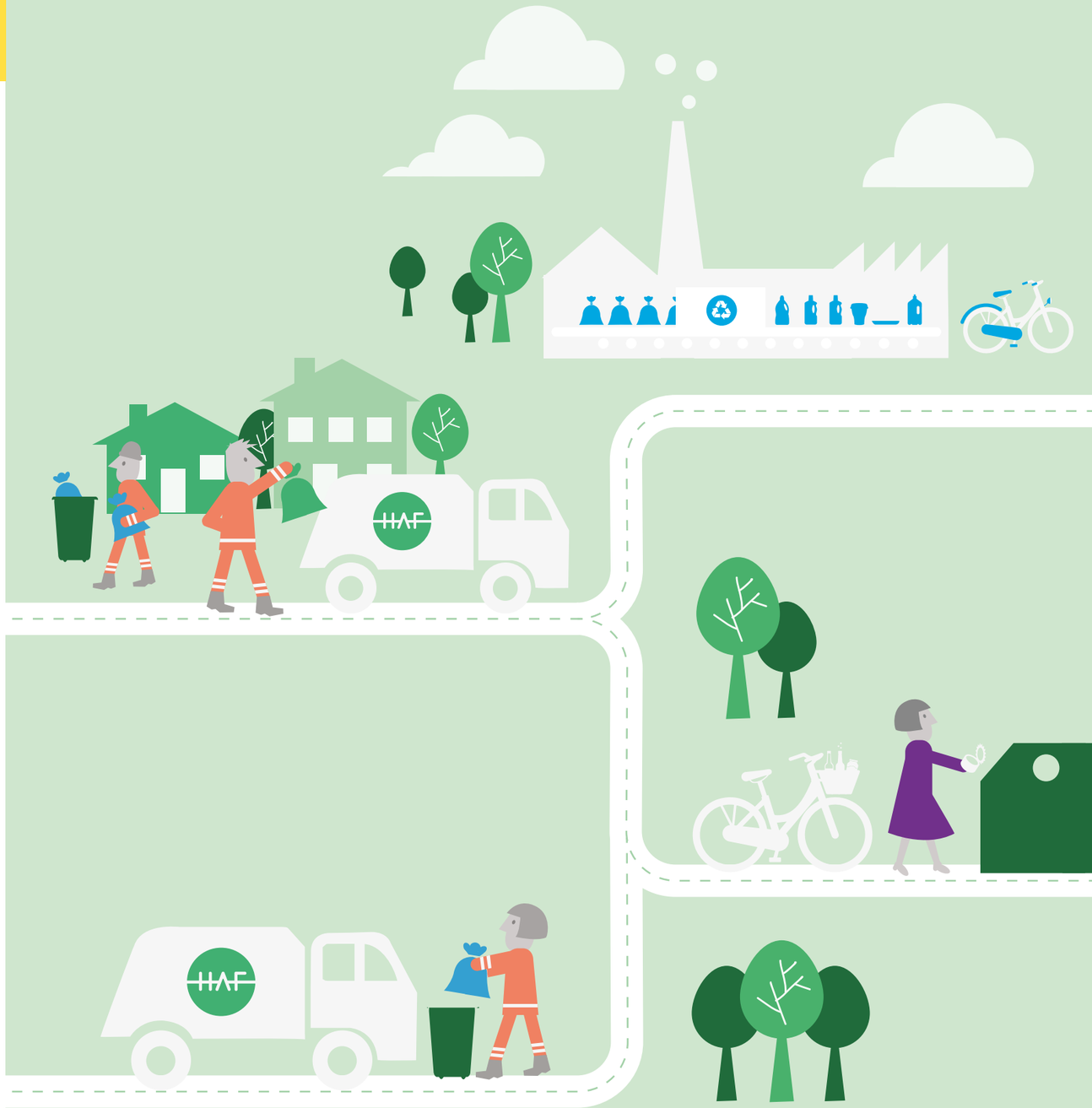

SORTERING HJEMME

HUSK: skyll plastemballasjen
i kaldt vann før du kaster den i blå pose!

matavfall

- Fisk/skalldyr
- Bakverk
- Eggeskall
- Påleggsrester
- Kjøttrester/ små bein
- Teposer/kaffe-filter/kaffegrut
- Skall/skrell/skrotter/ gammel frukt/grønn-saker, nøtteskall

restavfall

- Penn/tusj blyant
- Avkjølt aske/kull
- Potteplanter/ blomster
- Store bein
- Bleier
- Sneiper
- Stearinlys
- Plasttuber
- CD-plate
- Ødelagte leker (ikke EL-leker)
- Glanset gavepapir

plastemballasje

- Plastposer
- Kaffe-/ snackspose
- Snusbokser
- Blomsterpotter av plast
- Plastkanner/plast-begre/plastbokser
- Plastflasker for vaskemidler/ dressinger/ sjampo
- Plastemballasje fra kjøtt, fugl, fisk, frukt, bær, grønt og pålegg

papir/kartong

- Aviser/magasin bøker/reklame
- Melk-/juise-kartonger
- Tomme tørke-papir/dopapirruller
- Yoghurt-/frokost-blandingskartong
- Konvolutter (ikke vindu)

rødboks

- Plantevern-midler m.m.
- Rengjørings-midler
- Løsemidler
- Lysstoffrør og alle typer pærer
- Småelektrisk
- Alle typer batterier
- Spraybokser og gass
- Maling, syrer, lakk og lim

Hjemme hos deg henter vi

Restavfall (handlepose), matavfall (grønn pose), plastemballasje (blå pose). Papir/kartong legges i papirdunk eller papirsekk
Farlig avfall og EE-avfall legges i rødboks.
Farlig avfall og EE-avfall kan også leveres til forhandler eller gjenbruksstasjon.

Det er ALLTID gratis å levere farlig avfall!

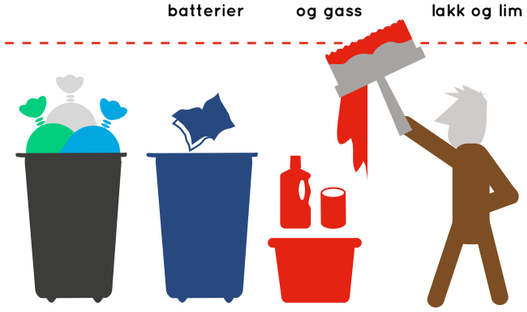

For mer informasjon om sortering og hvor du kan levere avfall, last ned vår app **Min Renovasjon** eller se **www.haf.no – levere avfall**

ÅPNINGSTIDER GJENBRUKSSTASJONER

RØSSVOLLHEI

Mandag kl. 12.00 – 19.00
Tirsdag kl. 08.00 – 15.00
Onsdag kl. 12.00 – 19.00
Torsdag kl. 12.00 – 15.00
Fredag kl. 08.00 – 15.00
Lørdag kl. 09.00 – 13.00

HEMNESBERGET

2. september – 30. april
Tirsdag kl. 14.00 – 18.00

1. mai – 1. september
Tirsdag kl. 14.00 – 18.00
Onsdag kl. 14.00 – 18.00

KORGEN

15. oktober – 15. april
Tirsdag kl. 14.00 – 18.00

15. april – 15. oktober
Tirsdag kl. 14.00 – 18.00
Torsdag kl. 14.00 – 18.00

NESNA

Torsdag kl. 14.00 – 19.00

VÅGAHOLMEN

Onsdag kl. 14.00–15.00

I tillegg første onsdag hver måned (unntatt helligdager)
kl. 16.00 – 18.00

HVA KAN DU LEVERE TIL RETURPUNKTENE?

glass-/metallemballasje

- Glass/ flasker
- øl-/mineralvanns-bokser uten pant
- Metall-tuber
- Aluminiums-emballasje/folie
- Metallkork/ metalllokk
- Hermetikkbokser
- Telyskapsler

papp/bølgepapp

- Pizzakartong
- Tykk papp-emballasje
- Bølgepapp

tekstiler, klær og sko

- Klær og sko (også utslitte)
- Gardiner
- Håndklær og sengklær

Glass-/metallemballasje, papp/bølgepapp og tekstiler, klær og sko er gratis å levere på returpunktene.

1 PANT | 2.50 PANT

Visste du at fotballdraktene til blant annet Barcelona er laget av resirkulerte plastflasker?
Pant alt – alltid!

HVA KAN DU LEVERE TIL GJENBRUKSSTASJONEN?

EE-avfall (Kan også leveres til mobil gjenbruksstasjon)

- Klokker
- Blinkesko
- Hvitevarer
- Elektriske leker/mobil
- Hårføner/ barber-maskin
- Datautstyr/ ledninger

farlig avfall (Kan også leveres til mobil gjenbruksstasjon)

- Alle typer batterier
- Kjemikalier/ whitespirit/ spillolje
- Maling, syrer, lakk og lim
- Lysstoffrør og alle typer pærer
- Impregnert treverk

hageavfall

- Nedfalls-frukt
- Kvister/ greiner
- Juletre
- Gress/løv/ ugress
- Potteplanter/ blomster

gjenbruk (brukbare)

(Kan også leveres til mobil gjenbruksstasjon)

- Møbler
- Klær og sko
- Sports-utstyr
- Pynte-gjenstander
- Babyutstyr
- Leker
- Sykler
- Bøker

sorteringsområde

(Kan også leveres til mobil gjenbruksstasjon)

- Bildekk
- Møbler/ Plaststoler
- Metall
- Isopor
- Gulvbelegg
- Matolje
- Bøker
- Vinduer
- Treverk

HAF IKS forbeholder seg retten til å eie avfallet som kommer inn til våre stasjoner. Herunder ligger det å kunne gi videre artikler som kan gjenbrukes av andre.

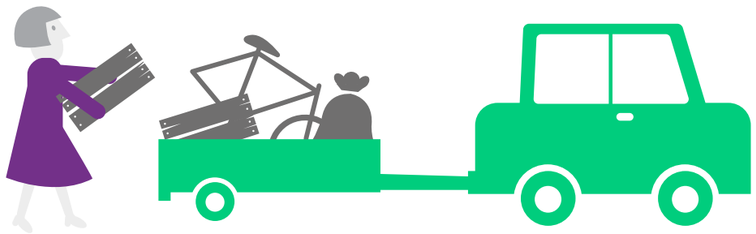

FRA SORTE TIL GJENOMSIKTIGE AVFALLSSEKKER!

Fra 1. januar 2018 kan du kun levere gjennomsiktige avfallssekker ved våre gjenbruksstasjoner.

Ved å bruke gjennomsiktige avfallssekker bidrar du til at vi får kildesortert avfallet riktigere. Det er mye miljøfarlig avfall og små- elektronikk som kastes feil, f.eks.; maling, lim, lakk, radioer, klokker, spraybokser, batterier, ledninger, lyspærer o.l. Ved å innføre forbud mot sorte avfallssekker, bedrer vi kontrollen av innholdet. Til beste for klima, kretsløp og miljø. De som kommer til en av våre gjenvinningsstasjoner med sorte avfallssekker etter den **31.12.2018**, må sortere over i gjennomsiktige sekker på anvist plass.

Nye regler i returkartonglotteriet!

Premiering: 10 000,-
– en enkelt drikkekartong

Premiering: 100 000,-
– minimum seks drikkekartonger i en syvende til en kubbe. Korker og lokk kan henge utenfor.

Skyll, brett og merk med navn og telefonnummer! Leveres sammen med annen papir/kartong.

Våre siste vinnere er:
Februar 2017, Aurora Mathilde Teigen
August 2017, Fredrik Olsen
Ny trekning i november.

Gratulerer!

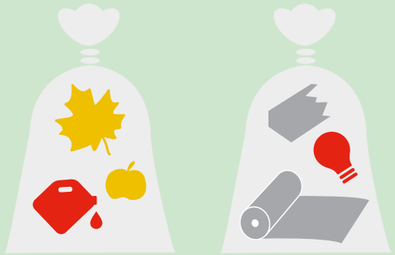

Hvor får du tak i gjennomsiktige avfallssekker?

På alle våre gjenbruksstasjoner fra januar 2018.

Vi minner også om at sorte avfallssekker til restavfallet hjemme heller ikke er tillatt, posene skal være i bæreposeformat.

Egen papirdunk

Ønsker du en egen dunk til papiravfallet kan du få dette i stede for sekk.

Pris for dunk (80-190 l) 272,- kr i året.

Om du og naboen går sammen og deler på en dunk blir det gratis.

NB! Kun tilgjengelig tjeneste dersom du har papirsekkhenting.

Maksvekt papirsekk

Vi gjør oppmerksom på at papirsekken kan maks veie 15 kg.
Dette av hensyn til våre renovatører.

Helgeland Avfallsforedling IKS

Besøksadresse
Nordre Gate 21
8622 Mo i Rana

Postadresse
Postboks 1295
8622 Mo i Rana

T: 75 19 82 00
F: 75 19 82 10
E: haf@haf.no

www.haf.no

spirendesign.no

NYE BESTEMMELSER FOR FRITIDSRENOVASJON

I 2013 bestemte Miljødirektoratet seg for å oppdatere og stramme inn rundt bestemmelsene for gebyr og tilbud rundt fritidsrenovasjonene i Norge. Etter spørsmål fra renovasjonsbransjen angående forskjellig tolkning av Renovasjonsforskriften ble det sendt ut en oppklaring.

I svaret fra Miljødirektoratet kommer det blant annet frem:
«Kommunen skal sørge for innsamling av husholdningsavfall og plikter å påse at et tilfredsstillende tilbud og system er etablert. Husholdningsavfall, som faller inn under ordningen, er vanlig avfall som har sitt opphav i private husholdninger. Med husholdning menes alle typer eiendommer med privat husholdning, også fritidseiendommer. Utgangspunktet er at eiendommen bidrar til å gi beboerne rom for hvile og anledning til matstell.»

Videre sier Miljødirektoratet at:
«Eiere av eiendommer i kommunen for private husholdninger plikter i utgangspunktet å være tilknyttet den kommunale innsamlingsordningen ved å betale avfallsgebyr og holde forskriftsmessig oppsamlingsutstyr. Det innebærer at fritidsboliger også er gebyrpliktige. Dette betyr at eiere av fritidseiendommer ikke selv kan velge å ikke betale avfallsgebyr.» Dette fører til at også vi i HAF IKS må se bort fra tidligere ordning hvor vi har inkludert kostnadene for fritidsrenovasjon i det ordinære renovasjonsgebyret.

Vi har nå plassert ut containere for fritidsrenovasjon i alle våre 6 kommuner. Dette er gjort i samråd med kommunene, lokalutvalg og hytteforeninger. Kostnadene for tømming og behandling av avfallet fra disse containerne skal dekkes av et eget gebyr som settes likt og deles mellom alle som har fritidseiendom i en av våre 6 kommuner. Det at noen får større avstand enn andre til fritidscontainerne gir ikke grunnlag for reduksjon i dette gebyret.

Avfallet i disse containerne skal være kildesortert slik det gjøres hjemme med matavfall i grønne poser, plastemballasje i blå poser og restavfall i hvite poser. Det er kun denne typen avfall som skal i fritidscontainerne. Alt annet avfall skal leveres til gjenbruksstasjoner eller returpunkt ut fra type avfall det er snakk om. Økte kostnader for HAF gjennom dårlig sortering eller løst avfall rundt containerne vil legges til gebyret i neste omgang.

Miljødirektoratet sier også at:
«Gebyret skal dekke kommunenes kostnader forbundet med håndtering av husholdningsavfall. Gebyret for den enkelte eiendom vil således ikke gjenspeile den faktiske bruk den enkelte eiendom gjør seg av tilbudet. Hvorvidt eier/bruker av fritidseiendommen benytter seg av renovasjonstilbudet eller velger åta med hytteavfallet hjem, har derfor i utgangspunktet ingen betydning for deres plikt til å betale for hytterenovasjon.

Det at eiendommen i en periode ikke benyttes, kan heller ikke påberopes som grunnlag for fritak fra plikten.»

Eiere av fritidseiendommer blir pliktige til å betale fritidsrenovasjonsgebyr

Det er plassert ut containere for fritidsrenovasjon i alle våre 6 kommuner.

Avfallet skal kildesorteres slik det gjøres hjemme med matavfall i grønne poser, plastemballasje i blå poser og restavfall i hvite poser.

Alt annet avfall skal leveres til gjenbruksstasjoner eller returpunkt ut fra type avfall det er snakk om.

For den som eier to eller flere fritidseiendommer i våre kommuner vil det gis 50 % rabatt på fritidsrenovasjonsgebyret for eiendom 2, 3 osv.

Det er i utgangspunktet ingen som fritas fra denne ordningen, og evt. fritak må det søkes om direkte til kommunen der fritidsboligen ligger.

For å finne nærmeste fritidscontainer til din fritidsbolig se www.sortere.no eller vår App «Min Renovasjon«

Pris for fritidsrenovasjon pr. år fra 2018

Fritidsbolig 1
kr 1122,- inkl. mva

Fritidsbolig 2 og oppover
50%, kr 561,- inkl. mva

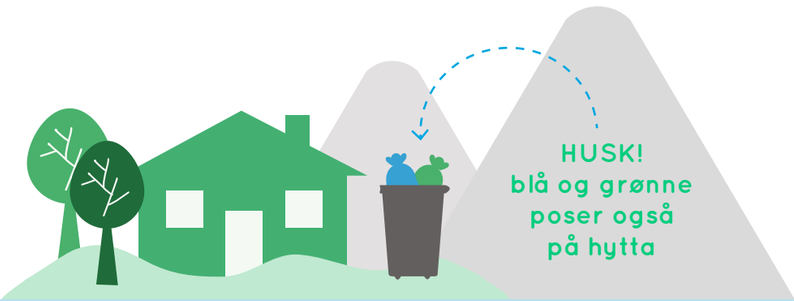

Det er mye her som venter på et nytt liv, sier Sissel.

JEG FANT!

JEG FANT!

Det trenger ikke være en regnværsdag med nordavind for at det skal friste å komme hit på skattejakt. Askeladden på Ranenget i Mo er Nord-Norges største gjenbrukssenter. Det dekker hele 1100 kvadratmeter, hvorav butikken utgjør over halvparten.

– Den best besøkte del av butikken er vår omfangsrike samling med pynteting, småting, nips og rariteter, sier Sissel Åvitsland. Hun etablerte Askeladden for 18 år siden, sammen med daglig leder Grete Lian.

Utvalget er spesielt spennende dersom du vil ha noe som forteller en historie, eller ting som får deg til å trekke på smilebåndet. Her finner du gamle krabbeteiner og treski, trompeter og trekkspill, miksepulter og trommesett (en utmerket gave til naboens barn). – Vi har til og med hatt en robåt til salgs!
Den enorme bruktbutikken på Ranenget er viden kjent for sitt store utvalg av klær. Det meste koster to tiere. Ta med det du ikke trenger fra egen garderobe, og finn noe godt og varmt eller fargerikt som faller bedre i smak. Askeladden har til og med bryllupskjoler; de fleste er brukt kun én gang.
Askeladden har møbler og antikviteter. Pynteputer og gjestedyner er det nesten alltid rikelig av. Alle hvitevarer som selges har blitt kontrollert. Skal du skifte kjøkken eller innredning på badet, skal det godt gjøres å finne billigere løsninger. Kanskje du vil ha noen kvadratmeter parkett til gjesterommet, noen stilige dørhåndtak eller en gammel vedovn? Om du vil spare penger og skal innrede leiligheten i retro-stil, må du ta turen innom Askeladden!

Underholdningsverdi? Bruktbutikken har et rikholdig utvalg av DVD-filmer, CDer og vinylplater. Elvis sin stemme lever fortsatt! Byens billigste tegneserier og krimromaner finner du hos Askeladden. Heldige filatelister finner fine frimerkesamlinger. Og når tiden er inne, får du kjøpt billig julepynt her.

«Galleriet» består av en lang gang der veggene er nesten fullstendig dekket av bilder. Og bilder betyr alt som er innrammet: originale malerier, tegninger, tresnitt og silketrykk, pressede blomster, broderier og gamle fotografier. Det skal godt gjøres å ikke finne noe som faller i smak.

Full pakke

Skal du flytte til kjæresten i Australia eller har du mistet en slektning? Da er det god å vite at Askeladden kan levere «full pakke». Det betyr at de kommer på gratis befaring, tilbyr en samlepris på det som er verdt å ta vare på, og kan besørge rydding og kasting av resten. Dersom huset eller leiligheten skal selges, kan vi la enkelte møbler og ting stå igjen til visning – «styling» kalles det av spesialfirma som tar langt mer betalt. Da samarbeider vi med megler og fotograf. Vi kan også formidle vaskeoppdrag.
– På Røssvoll har vi en stor container. Der oppfordrer vi deg til å sette inn møbler og ting og tang som er for gode til å kaste. Vi har også en egen container for levering av brukte klær – eller for det flotte plagget du kjøpte på billigsalg men dessverre i feil størrelse, forteller Sissel.

PS. Er du på utkikk etter noe spesielt? – Skriv det opp i vår ønskebok, så tar vi kontakt! Vår butikkstab er også eksperter i å foreslå alternative løsninger, inkludert re-design av gjenstander. Kun fantasien setter grenser. Det er mye her som venter på et nytt liv, sier Sissel.

Askeladden har lørdagsåpent, og langåpent både tirsdag og torsdag.

KONKURRANSE

Vær med i trekningen av en Fjellräven Re-Kånken sekk laget av gjenvunnet plast, i valgfri farge. Svar rett på disse to spørsmålene så kan du vinne denne populære sekken!

1: Hva skal du ikke kaste i restavfallet?

A: Bleier
B: Melkekartong
C: Potteplanter

2: Hva koster en papirdunk dersom du og naboen deler?

A: kr 272,- i året
B: kr 364,- i året
C: Gratis

Løsningen sender du til HAF, Postboks 1295, 8602 Mo i Rana eller på epost til haf@haf.no.
Svarfrist er 15. desember 2017. Husk å merk svaret ditt med navn og adresse!

Navn: **Adresse:**

Gjenvinn julepapiret!

Glanset julepapir må kastes i restavfallet. Heldigvis finnes det miljøvennlige alternativer.

Glimrende gråpapir

Problemet med vanlig gavepapir er at det inneholder for mye farge og voks og for lite faktisk papir til å gjenvinnes. Derfor er det fint at det nå finnes flere gode miljøvennlige alternativer. Det mest kjente gjenvinnbare innpakningspapiret er gråpapir, eller kraftpapir som det også kalles. Nå for tiden får man kjøpt gråpapir i fine farger og mønstre, og flere butikker selger også andre typer resirkulerbart gavepapir.

Kast vanlig gavepapir i restavfallet

Kast miljøvennlig gavepapir i papirsekk/papirdunk

Økt digitalisering av informasjon

HAF IKS har selvsagt et ansvar for å bidra til redusert avfallsmengde. Ett av tiltakene vi gjør er i større grad å digitalisere informasjonen ut til våre innbyggere.

Ved å være aktive på flere digitale flater, er målet å nå bredere ut til alle husstander. Dere vil oppleve at mye av den informasjonen dere er vant til å få pr post, for fremtiden kun vil ligge på web.

Du finner oss på vår hjemmeside www.haf.no, facebook og appen "Min renovasjon"

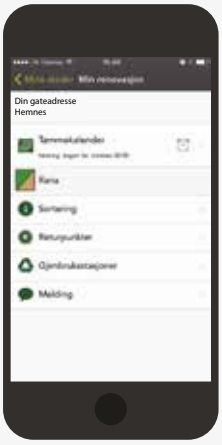

Helgeland Avfallsforedling IKS

GRØNT HJØRNE

Redaktør | **Geir Nerdal**
Tekst | **Olav Grinde og HAF**
Foto | **HAF**
Illustrasjon | **spirendesign.no**
Opplag | **17.000**
Papir | **Miljømerket**
Design | **spirendesign.no**
Spiren Design og Foto AS

Besøksadresse | **Nordre gate 21, 8622 Mo i Rana**
Postadresse | **Postboks 1295, 8602 Mo i Rana**
Kontortid | **mandag – fredag kl 08.00–15.30**
Tlf kundesenter | **75 19 82 00**
E-post | **haf-info@haf.no**
Web | **www.haf.no**

NORDISK MILJØMERKING 541 Trykkeri 219